

PRIEKŠVārds

Rakstu krājuma "Kultūras krustpunkti" 3. laidiens turpina un, šķiet, arī nostiprina Latvijas Kultūras akadēmijas zinātnisko rakstu publicēšanas tradīciju, kas aizsākās ar krājumiem "Kultūras krustpunktu meklējumi" (*Kultūras krustpunktu meklējumi*. Sast. J. Kursīte. Rīga : Latvijas Kultūras akadēmija, 1998, 239 lpp.), "Kultūras krustpunkti, I" (*Kultūras krustpunkti*. Sast. un atb. red. J. Urtāns. 1. laid. Rīga : Fonds "Mantojums", 152 lpp.) un "Kultūras krustpunkti, II" (*Kultūras krustpunkti*. Sast. un atb. red. J. Urtāns. 2. laid. Rīga : Fonds "Mantojums", 383 lpp.).

Raksti, kas iekļauti šajā "Kultūras krustpunktu" laidienā, ir 2005. gada 21. un 22. martā Latvijas Kultūras akadēmijā notikušās starptautiskās konferences "Arheoloģija un folklorā" referātu publikācijas. Arheoloģija un folklorā ir divas zinātņu nozares, kurām vēsturiski ir līdzīga izcelsme, tomēr laika un abu pētniecības nozaru attīstības gaitā tās ir attālinājušās viena no otras un lielā mērā pat atsvešinājušās. Tomēr tieši pēdējos gados pasaules arheologu un folkloristu sabiedrība gan zinātniskās konferencēs, gan publikācijās ir sākušas meklēt vienojošo, meklēt un atrast nozaru saskares punktus, risināt savas nozares zinātniskās problēmas, iesaistot otras nozares dotumus. Kā labi zināms, jaunu ideju izcelsmei vislabvēlīgākās ir zinātņu nozaru robežzonas. Un vai tā tas nevarētu būt arī folkloras un arheoloģijas sadurē?

Var vaicāt: kā notiek abu zinātņu nozaru savstarpējā papildināšanās? Vai varbūt izvērstā pētniecība arheoloģijas un folkloras robežlaukā liecina, ka veidojas vienota un patstāvīga zinātņu nozare? Kā tad tā būtu jādēvē – arheofolkloristika (arheolofolkloristika) vai folkloarheoloģija? Kura nozare vairāk dod

un kura – vairāk ņem? Kam ir jāpēta arheoloģijas iekšējā folklorā – pašiem arheologiem vai varbūt folkloristiem? Vai arheologi baidās no folkloristiem un folkloristi no arheologiem? Un, ja baidās, tad kāpēc?

Arī Baltijas arheologi un folkloristi ir sākuši savstarpēju zinātniskās tuvinašanās un bagātināšanās procesu – konference "Arheoloģija un folklorā" tam ir liecinājums. Jāteic, ka Baltijas valstīs jau ir izveidojusies pētnieku grupa, kas savas izstrādnes plaši lieto gan arheoloģijas, gan folkloras dotumus. Konferencē bija pārstāvētas visas trīs Baltijas valstis un arī Baltkrievija, kopumā tika nolasīti 15 referāti. Daļā referātu tika aplūkota šābrīža situācija arheoloģijas un folkloras sadarbībā, citi referāti sniedza pārskatu par dažāda veida arheoloģisko vietu folkloru, vēl citos referātos tika pētītas konkrētās iespējas, ka, izmantojot arheoloģijas un folkloras dotumus, varētu nonākt pie jaunām atziņām. Kopumā referāti parādīja arī sadarbības iespējas un iezīmēja tos virzienus, kas nākotnē varētu būt perspektīvi padziļinātākai zinātniskai izpetei. Turklāt konferences materiālu publikācija tematiski sasauca arī ar vienu no Latvijas Kultūras akadēmijas pētniecības stratēģiskajiem virzieniem.

Rakstu krājumā "Kultūras krustpunktu" 3. laidienā tiek publicēti 11 raksti, kas tapuši uz nolasīto referātu pamata. Vēl trīs raksti (L. Dučica; L. Dučica, V. Vinokurovs, A. Karabanovs; K. Vesterdāls) sākotnēji bija iecerēti kā konferences referāti, tomēr dažādu apstākļu dēļ referātu autori nevarēja ierasties, taču tas nebija kavēklis sagatavot rakstus šim krājumam.

Juris Urtāns